

Oponentní posudek rigorózní práce

autorka: Mgr. Zuzana Válková

Téma práce: Vyhoštění cizinců z důvodu národní bezpečnosti v kontextu práva mezinárodního a evropského

Datum odevzdání: prosinec 2011

Aktuálnost tématu

Předložená rigorózní práce v celkovém rozsahu 106 stran textu se zabývá problematikou vyhoštění z důvodu národní bezpečnosti v kontextu mezinárodního a evropského práva. Autorka v práci navazuje na svůj předchozí výzkum a nadále se věnuje problematice, která není v české literatuře často středem pozornosti. Přitom jde o v současnosti velmi aktuální téma, řešené jak na úrovni pozitivního práva, tak v judikatuře. Jde o problematiku, která se dotýká práv jednotlivců (a může mít na jejich život zcela zásadní význam) a zároveň se dotýká i zájmu států, který v tomto zaměření práce vynikne. Téma – v onom užším vymezení otázky vyhoštění z důvodu národní bezpečnosti – není často řešeno ani v literatuře zahraniční. Z tohoto hlediska je práce skutečným přínosem.

Náročnost tématu

Téma je pro zpracování náročné zejména z důvodu rozsahu zkoumané problematiky. Autorka se s tímto úskalím poměrně zdatně vyrovnala, když se nejprve věnovala obecným aspektům a až poté konkrétní, úžeji zaměřené otázce.

Téma je dále náročné na výzkum v oblasti judikatury. Zde jsem při čtení rozboru použité literatury uvažovala nad tím, zda autorka v práci s judikaturou vychází z literatury, anebo si dělá vlastní rešerše, konkrétně u knihy editované E. Guild z roku 2001 v souvislosti s novější judikaturou Soudního dvora Evropské unie u pojmu vyhoštění. V kapitole, která se věnuje této otázce, totiž novější judikatura chybí (např. C-33/07 Jipa či C-503/03 Komise v. Španělsko).

Rovina práce je jak evropská, tak mezinárodněprávní. I to je věc náročná a klade nároky jak na zpracování, tak pro čtenáře, aby pochopil souvislosti. Ne vždy se autorka s tímto prolínáním rovin vyrovnala, práce místy působí neuspořádaným, neutříděným dojmem (na druhou stranu je třeba uvést, že jde o úkol nadmíru obtížný). Kladla jsem si také otázku, jak pojímá evropské právo, proč se jím zaobírá tak do hloubky, když svoji práci prezentuje na katedře práva mezinárodního. Domnívám se, že odpověď znám, jen bych se ráda ujistila, že se autorka uvedenou otázkou zaobírala.

Kritéria hodnocení práce

Formální stránka:

Práce má všechny formální náležitosti rigorózní práce. Je také čtivá, dobrá je i jazyková úroveň elaborátu, byť s občasnými pravopisnými chybami. Bylo by také na místě uvést pojem Soudní dvůr EU namísto Evropský soudní dvůr při jeho prvním užití. Členění práce je logické, jednotlivé kapitoly na sebe věcně navazují.

Poznámkový aparát hodnotím jako kvalifikovaný.

Autorka v úvodu práce hovoří o tom, že se bude věnovat určitým otázkám, které jsou s vyhoštěním cizinců spojeny, provede jejich analýzu a zhodnocení. Postrádám způsob vymezení těchto otázek, jak byly autorkou zvoleny, zda je přejala z literatury, či k nim došla konkrétní metodologií. Dále pak autorka zmiňuje, že bude sledovat, jaký vliv může mít národní bezpečnost na způsob vyhoštění a poskytnutí procesní ochrany, která je každému vyhoštěnému normami mez. práva zaručena. Nejsem si zcela jista, zda práce odpovídá na to, jaký vliv může mít pojem národní bezpečnosti na *způsob* vyhoštění, jinak se podařilo cíle práce naplnit.

Co se týče metodologie, k té se autorka vyjadřuje v úvodu jen letmo. Využívá v práci především popis a analýzu, při ústní obhajobě by mě zajímalo, nakolik opírá své případné závěry o analýzu tématu, kterou učinila sama, a nakolik ji přejímá z literatury.

Obsahová stránka:

Autorka samostatně pracovala s primárními i sekundárními prameny. Ve své práci čerpala v řadě případů z nauky. V textu využívá jak názorů nauky, tak smluvních dokumentů a judikatury, ba dokonce i *soft law*, jedním dechem. Ovšem charakter těchto pramenů je různorodý, není možné je využívat pro argumentaci bez dalšího rozboru. Kupříkladu zmiňované Syrakuské zásady pro omezení a derogaci ustanovení Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Jaký je jejich význam? Jakou váhu má výklad instrumentu vyhoštění opřený kupříkladu o *soft law* či nauku v porovnání s výkladem, který činí státy či kontrolní mechanismy jednotlivých smluv v judikatuře?

Delší dobu jsem váhala nad třístránkovou kapitolu o zařazení zkoumaného pojmu (v jeho obecné rovině) do právního systému České republiky. Chápu, že autorka potřebovala pojem „usadit“ a nabídnout čtenáři konkrétní příklad, na němž je možné jej pochopit, ale přesto se mi kapitola jeví jako nadbytečná, k cíli práce nepřispívá. Zároveň by mě zde zajímalo, jak autorka hodnotí zmiňovanou úpravu vyhoštění na dobu neurčitou ve vnitrostátním českém trestním právu s ohledem na úpravu volného pohybu osob.

V jádru elaborátu, části věnované otázce vyhoštění z důvodu národní bezpečnosti, je práce velice zajímavá, poučná a důkladná. Oceňuji důraz kladený na procesní aspekty, které jsou skutečně zárukou toho, zda je k vyhoštění přistupováno po právu či nikoli. Také část věnovaná práci Komisi OSN pro mezinárodní právo je velice vhodně zařazena. Zajímavá je i připojená analýza relevantní judikatury (i zde by mě zajímal způsob výběru konkrétních rozhodnutí).

Práce splňuje požadavky kladené na rigorózní práce a doporučuji jí k ústní obhajobě.

Otázky k zodpovězení při obhajobě

Při ústní obhajobě doporučuji, aby uchazečka odpověděla na otázky a připomínky obsažené výše v posudku.

Dále by se mohla autorka vyjádřit k tomu, zda i s ohledem na zkoumanou práci Komise OSN pro mezinárodní právo v mezinárodním právu existuje obecné pravidlo či pravidla týkající se vyhoštění cizinců.

V Praze dne 12. 1. 2012

JUDr. Věra Honusková, Ph.D.